

стругове “чекрек” и “маткап”, свредла, ножове, тесли и други специализирани инструменти [Кличкова, 1964].

Според архивни материали и спомени на интервюирани зурнаджии през първата половина на XX век в Югозападна България е имало няколко майстори на зурни. В Гоце Делчев зурните изработвал изцяло Ахмед Латифов [АИИ БАН Папка 265/№4757]. В Петрич по това време най-добър майстор на зурни бил дядо Вълчо, но зурни се внасяли и от Турция – зурната на прочутия тогава зурнаджия Курта била от Истанбул, наричали я “стамболийката” [Д.К., 10/2001, с. 49].

През втората половина на XX в. майстори изработват на струг корпуса на зурната и *баишлъка*, като пробиват само канала, а зурнаджиите оформят и заглаждат канала и пробиват пръстовите отвори, правят *канела* и *писките* и “отварят” и просвирват зурната. Майстори, специализирани в изработване на корпуса са: дядо Рунка (починал преди години) и дърводелецът Ицо Мезето от Разлог; Костадин Булакиев от Сандански; Станчо Стоилов от София. И днес има майстори, които правят зурни изцяло – обикновено те са и свирачи. Най-известен в Гоцеделчевско е Сали от Долно Дряново (починал през 2002 г.), петрички зурни прави Курта Демиров от Петрич [Д.К., 10/2001, с. 47-49; Б., с. 7; М.К., с. 26]. Не всеки зурнаджия може да си доправи зурната – в Петричко най-добри майстори са Селим Демиров и Самир Куртов (Краси) от Кавракирово, Хасан Байров от Петрич, които “отварят” зурни и за себе си, и за други свирачи; в Разлог такъв майстор е Манчо Камбуров [К.Б., с. 4, с. 6].

За ръчното изработване на зурни от долнодряновския майстор Сали разказват зурнаджии от Гоцеделчевско. Сали правел всичко на ръка – с нож издялква *баишлъка*, с няколко бургии пробивал канала на захванатото в менгеме дърво на корпуса. От месинг изработвал *калема*. Той пробивал дупките с “мерила” (по шаблон). Самият той зурнаджия, Сали просвирвал инструмента и преценявал дали е хубав. Тези, които не звучали добре заради некачествено дърво или грешки в изработването, не предлагал на музикантите, а изхвърлял. Казват, че след смъртта му негов син запазил сечивата, но според свирачи не е майстор от класата на баща си [Ч., с. 7-8; Ю. с. 19-20].

Майсторът на зурни от Сандански Костадин Булакиев (бай Динчо) е наследил занаята по род – дърводелци са били дядо му и баща му. Дядо му и баща му Илия Булакиев са правили покрай бъчвите и дограмата, и музикални инструменти – гъдулки, тамбури, зурни. Навремето са били единствените майстори на музикални инструменти в Сандански, в Петрич имало други – все българи. Майсторът си спомня, че преди 50-60 години баща му работел зурните с *чарк* (стар струг за дърво): “Тогава нашия струг на крак се въртеше. Тука имаше един зурнаджия от съседното село Джигурово. Той въртеше, баща ми стържеше и накрая като сбъркат, каже: Майсторе, отиде на бош! Пак почват отначало. А това е трудна работа да въртиш на крака и да стържеш дървото. Са понс имаме електромоторчета, по-друго е!” [К.Б., с. 7].

Булакиев е пенсионер, основната му работа е друга – има малко магазинче за хранителни стоки, правенето на музикални инструменти определя не като професия, а като хоби. Започнал “по неволя” – когато баща му починал, останали недовършени поръчки на зурнаджии и трябвало да ги изпълни. Според него, в момента е единствен майстор на зурни по поречието на Струма – в районите на Петрич, Сандански, Банско, Разлог няма други. Чувал е, че има майстор в Гоцеделчевско, но не го познава, не е получавал и поръчки от тамошни свирачи. Бай Динчо прави зурни за клиенти от Кавракирово, Петрич, Микрево, Разлог. Майсторът описва характерния за последните